

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ ПСИХІАТРІЇ, СУДОВО-ПСИХІАТРИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ
ТА МОНІТОРИНГУ НАРКОТИКІВ
МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

рішенням Вченої ради
ДУ «ІПСПЕМН МОЗ України»
від 29.06.2023р., протокол № 5

Голова Вченої ради
заступник генерального директора з
наукової роботи та освітньої діяльності
ДУ «ІПСПЕМН МОЗ України»,

д. мед. н., с.н.с.

Оксана ОЛІЙНИК

29.06.2023р.

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ В КЛІНІЦІ ПСИХІЧНИХ РОЗЛАДІВ
ТА СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА»**

Третій (освітньо-науковий) рівень

(назва рівня вищої освіти)

Доктор філософії

(назва ступеня, що присвоюється)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 22 Охорона здоров'я

(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 222 Медицина

(код та найменування спеціальності)

Київ – 2023

Передмова

Розроблено проектною групою співробітників Державної установи «Інститут психіатрії, судово-психіатричної експертизи та моніторингу наркотиків Міністерства охорони здоров'я України» (ДУ «ІПСЕМН МОЗ України»).

Затверджено вченою радою ДУ «ІПСЕМН МОЗ України» (протокол № 5 від 29 червня 2023 р.).

Розробники:

Шум Сергій Сергійович – кандидат медичних наук, генеральний директор ДУ «ІПСЕМН МОЗ України».

Олійник Оксана Петрівна – доктор медичних наук, старший науковий співробітник, заступниця генерального директора з наукової роботи та освітньої діяльності ДУ «ІПСЕМН МОЗ України».

Каніщев Андрій Вячеславович – кандидат медичних наук, завідувач відділу судово-психіатричної експертизи ДУ «ІПСЕМН МОЗ України».

Радзевілова Олександра Володимирівна - кандидат психологічних наук, провідний науковий співробітник відділу судово-психіатричної експертизи ДУ «ІПСЕМН МОЗ України».

Ревенок Олександр Анатолійович - доктор медичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу судово-психіатричної експертизи ДУ «ІПСЕМН МОЗ України».

Синіцька Тетяна Віталіївна - кандидат психологічних наук, вчений секретар ДУ «ІПСЕМН МОЗ України».

Навчальний план та програма вибіркової дисципліни «Медична психологія в клініці психічних розладів та судово-психологічна експертиза» є частиною підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 222 «Медицина» розроблена відповідно до освітньо-наукової програми «Психіатрія» ДУ «ІПСЕМН МОЗ України», а також відповідно до Законів України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII; «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 р. № 848-VIII, Постанов Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. №1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій»; від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності»; від 23.03.2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)»; наказу Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
вибіркової навчальної дисципліни
«Медична психологія в клініці психічних розладів та
судово-психологічна експертиза»
підготовки докторів філософії (PhD)
за спеціальністю 222 Медицина: 14.01.16 - Психіатрія

Тривалість: 3 кредити (90 год.)

Мета навчання: формування у здобувачів освітньо-наукового ступеня доктора філософії поглиблених спеціалізовано-професійних медичних практичних та теоретичних компетентностей медичної психології та судово-психологічної експертизи як одного з суміжних напрямків психіатрії.

Контингент слухачів: особи, які навчаються в аспірантурі або є науковими співробітниками.

Код розділу	Назва розділу	Кредитів ЄКТС	Кількість годин					
			Загальний обсяг	Аудиторних				Самостійна робота
				лекції	семінари	практика	всього	
1.	Порушення когнітивних процесів в клініці психічних розладів різної етіології	0,5	15	2	2	4	8	10
2.	Зміни в поведінкових проявах особи внаслідок деяких психічних розладів	0,5	15		2	4	6	8
3.	Сучасні напрямки та проблемні питання психологічної діагностики	0,5	15		2	4	6	8
4.	Судово-психологічна експертиза: організаційні питання призначення та проведення експертного дослідження	0,5	15		2	4	6	8
5.	Судово-психологічна експертиза в кримінальному та цивільному провадженнях	0,5	15		2	4	6	8
6.	Етичні аспекти проведення судово-психологічної експертизи	0,5	15		2	4	6	8
7.	Залік					2	2	
Разом		3	90	2	12	26	40	50

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни
«Медична психологія в клініці психічних розладів та
судово-психологічна експертиза»
підготовки докторів філософії (PhD)
за спеціальністю 222 Медицина: 14.01.16 - Психіатрія

Тривалість: 3 кредити (90 год.)

Мета навчання: формування у здобувачів освітньо-наукового ступеня доктора філософії поглиблених спеціалізовано-професійних медичних практичних та теоретичних компетентностей з медичної психології та судово-психологічної експертизи як одного з суміжних напрямків психіатрії.

Контингент слухачів: особи, які навчаються в аспірантурі або є науковими співробітниками.

Код розділу	Назва розділу	Перелік спеціалізовано-професійних компетентностей з медичної психології та судово-психологічної експертизи
1.	<i>Порушення когнітивних процесів в клініці психічних розладів різної етіології</i>	– Здатність застосовувати знання фундаментальних основ, сучасних досліджень, проблем і тенденцій медицини, насамперед, психіатрії, у комплексному аналізі явищ і процесів, що виникають в медичній психології (під час діагностики психічних розладів)
1.1.	Короточасні порушення та сталі зміни когнітивних функцій внаслідок хвороби	– Здатність відокремлювати структурні елементи, які складають теоретичну, емпіричну та доказову основу медичної психології.
1.2.	Принципи диференційної діагностики та комплексна оцінка факторів, які впливають на розумову діяльність особи	– Здатність виділити та зафіксувати провідний синдром, визначити його тяжкість; шляхом співставлення зі стандартами, використовуючи дані психологічного обстеження, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, встановити діагноз психічного розладу.
1.3.	Патопсихологічне дослідження когнітивних процесів: огляд методів оцінки та співвіднесення результатів з клінікою окремих психічних розладів	– Здатність використовуючи нозологічний або синдромальний діагноз, дані психологічного дослідження, лабораторного та інструментального обстеження, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, за певним алгоритмом, прийняти експертне рішення.
2.	<i>Зміни в поведінкових проявах особи внаслідок деяких психічних розладів</i>	– Здатність забезпечити сучасну психіатричну допомогу особам з психічними розладами відповідно до клінічних настанов, протоколів, стандартів психіатричної
2.1.	Проблема «популяризованих» психічних розладів та їх роль в психосоціальній дезадаптації, коморбідні стани	
2.2.	Психічні розлади та психологічні реакції людини на «складні» життєві події (психологічна травма, соматичні захворювання)	
3.	<i>Сучасні напрямки та проблемні питання психологічної діагностики</i>	
3.1.	Патопсихологічні методи дослідження когнітивних та емоційно-вольових процесів,	

	психометричні тести.	допомоги.
3.2.	Опитувальники та клінічні шкали в медичній психології: аспекти адаптації, валідності та інтерпретації результатів.	– Здатність виявляти та запобігати суспільній небезпеці осіб з психічними розладами; обґрунтовувати необхідність застосування примусових заходів медичного характеру.
3.3.	Вплив симуляції та дисимуляції на результати психологічного дослідження.	– Здатність прогнозувати науково обґрунтовані підходи до реформування системи охорони здоров'я, організувати та забезпечувати процеси управлінської діяльності з урахуванням процесів реформування галузі, насамперед в психіатрії, базуючись в тому числі на знаннях психологічних аспектів діагностики та протікання психічних розладів.
4.	Судово-психологічна експертиза: організаційні питання призначення та проведення експертного дослідження	– Здатність розуміти та оцінювати процес психологічного дослідження та консультативну діяльність психологів під час освітньо-профілактичних заходів, які спрямовані на збереження ментального здоров'я, раннього виявлення та адекватного лікування психічних розладів, ефективної сумісної роботи в мультидисциплінарних командах.
4.1.	Специфіка експертного дослідження у галузі судово-психологічної експертизи, законодавче регулювання	– Здатність на основі даних експертного дослідження визначати та організувати програми реабілітації та підтримки осіб з психічними розладами внаслідок вчиненого відносно них правопорушення.
4.2.	Визначення основних напрямків (питань) дослідження в рамках судово-психологічної експертизи.	– Здатність визначати межі компетенції та ефективність роботи під час проведення комплексних експертних досліджень, проводити психіатричні огляди з дотриманням принципів деонтології в експертній роботі з неповнолітніми особами.
4.3.	Межі компетенції експерта-психолога і лікарів-судово-психіатричних експертів	– Здатність до проведення оцінки психічного стану особи з використанням сучасних методів психодіагностичного дослідження.
5.	Судово-психологічна експертиза в кримінальному та цивільному провадженнях	– Здатність до проведення судово-психіатричних експертиз, винесення експертних рішень щодо неповнолітніх потерпілих з урахуванням специфіки нормальних психологічних (вікових) особливостей розвитку дитини.
5.1.	Коло експертних питань, які вирішуються в кримінальному провадженні (афективні стани, експертиза за відеоматеріалами)	
5.2.	Неповнолітні підекспертні в кримінальному провадженні: значення вікових (психологічних) особливостей в залежності від процесуального статусу особи	
5.3.	Сімейні спори про визначення місця проживання дитини в цивільному провадженні: межі компетенції експерта, специфіка проведення дослідження	
6.	Етичні аспекти проведення судово-психологічної експертизи	
6.1.	Загальні етичні принципи проведення психологічного дослідження	
6.2.	Етичні ділеми під час проведення психологічного дослідження потерпілих від кримінального правопорушення	
7.	Залік	

Рекомендовані посилання

1. Закон України «Про судову експертизу»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>
2. «Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>
3. Цивільний процесуальний кодекс України
<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
4. Кримінальний процесуальний кодекс України
<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
5. Медична психологія: в 2-х т. Т. 1. Загальна медична психологія / за ред. Г. Я. Пилягіної. – Вінниця: Нова Книга, 2020. – 288 с.